

PedaForum 2016 - verkostoitumista ja ideoita opetustyöhön

Kati Syvälahti, Leeni Lehtiö & Marja Talikka

Vuosittain järjestettävä PedaForum pidettiin elokuisessa Jyväskylässä. Kehittämispäivien teemana oli hyvinvoiva kampus. Minkälaisia esityksiä kuulumme? Minkälaisia esityksiä oli kirjastoista? PedaForum päivät tarjoavat myös mahdollisuuden verkostotapaamisten järjestämiseen. Artikkelissa kerromme SYN:in oppimisen tuen verkoston tapaamisesta.

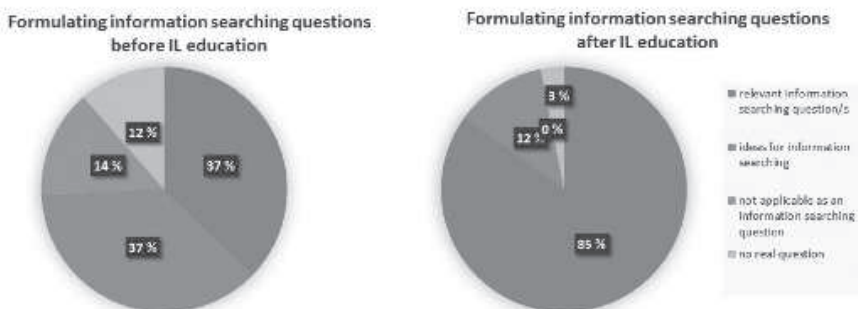
Valtakunnallinen PedaForum edistää vuorovai-
kutusta ja yhteistyötä korkeakouluopetuksen eri
asiantuntijoiden välillä. Tänä vuonna tilaisuus oli
17.–18.8.2016 Jyväskylässä. Päivien aikana jaetiin
tietoa oppimisesta, tutkimuksesta ja opetuksen
kehittämistyöstä. Opetuksen kehittämispäivät
tarjosivat mahdollisuuden tutustua yliopis-
topedagogiikan ajankohtaisiin teemoihin. Tänä
vuonna seminaarin pääteemana oli hyvinvoiva
kampus. Osallistujia Jyväskylän yliopiston orga-
nisoimassa PedaForumissa oli 450.

Seminaari käyntiin verkostotapaamisella

PedaForum päivien yhteydessä on mahdollisuus
järjestää verkostotapaamisia. Seminaaria edel-
tävänä päivänä oli SYNin (Suomen yliopisto-
kirjastojen neuvoston) oppimisen tuen verkos-
ton tapaaminen, jossa kokoonnuttiin pohtimaan,

kuinka kirjastot voivat olla opiskelijoiden tuke-
na 55 opintopisteen vuosivauhdissa. Tapaamises-
sa Marja Talikka esitteli aluksi Lappeenrannan
teknillisen yliopiston konetekniikan seminaari-
kurssiin integroitua informaatiolukutaidon ope-
tusta ja siihen liittyvää tutkimusta. Yksi mielen-
kiintoinen tutkimustulos on, että IL-opetus lisää
opiskelijoiden kykyä hahmottaa tutkimusongel-
maa ja muotoilla tiedonhaun kysymyksiä. Vaika
IL-opetukseen käytetty aika oli melko vähäi-
nen – kaksi kaksoistuntia – opiskelijat oppivat
sen aikana käyttämään luotettavia tiedonlähteitä
ja muodostamaan tehokkaasti toimivia haku-
lausekkeita. Opiskelijat kokivat kurssiin integroi-
dun IL-opetuksen erityisen hyödyllisenä, sillä se
muun muassa auttoi heitä löytämään tehokkaasti
tarvitsemansa lähdeaineiston ja säästi näin työ-
hön käytettävää aikaa.

Oppimisen tuen verkoston tapaamisen jälkim-

Kuunt. Marja Talikka

Kuva 1. Tiedonhaun kysymysten kehittyminen IL-opetuksen aikana

mäisessä osassa pohdittiin ryhmätyöskentelyn kautta opettajien ja opiskelijoiden hyvinvointia ja oppimisympäristöjä kirjaston tilojen ja aineistojen sekä digitaalisten palveluiden näkökulmasta. Keskusteluissa nousi esille tiedottamisen ja kaikkien sidosryhmien osallistumismahdollisuuksien merkitys, kun olosuhteisiin suunnitellaan muutoksia. 24/7-aukioloaikojen kohdalla mietittiin, miksi pitäisi opiskella öisin ja toisaalta, mitä vaatimuksia kirjastotilojen laajennettu omatoimikäyttö aiheuttaa asiakaspalvelulle. Ryhmät keskustelivat asiakkaiden erilaisten elämäntilanteiden vaikutuksista tilojen käytön ympärivuorokautiseen kysyntään. Voisivatko tilat olla 24/7:n sijaan käytettävissä esimerkiksi 20/7? Opastusta tarvitaan vuorokaudenajasta riippumatta, mutta resurssit eivät mahdollista ympärivuorokautista neuvontahenkilökunnan läsnäoloa. Tähän ongelmaan ideoitiin kirjallisten ja video-ohjeiden lisäksi lennokkaasti mahdollista yhteistyötä eri aikavyöhykkeillä, vaikkapa Australiassa ja Pohjois-Amerikassa toimivien kirjastojen kanssa!

Hyvinvoinnin edistämisen keinoja

PedaForumissa ohjelmassa oli kaksi keynote-puheenvuoroa. Martin Haggerin ja Raimo Lappalaisen esitykset keskittyivät hyvinvoiva kampus -teemaan. Martin Hagger on australialainen motivaation ja käyttäytymisen muutoksen tutkija. Hän työskentelee Curtin yliopistossa Australian Perthissä ja johtaa The Health Psychology and Behavioural Medicine Research Group -huippu-tutkimusryhmää. Haggerin tutkimuksen tavoitteena on löytää keinoja pysyviin elämäntapamuutoksiin. Esityksessään Martin Hagger kuvasi motivaatioteorioihin perustuvia lähestymistapoja. Hän luennoi psykologisesta teoriasta ja kertoi, kuinka käytöksen muutos esimerkiksi terveyden suhteen on itsesäätelyn kehittämistä.

Toinen keynote-puhuja oli kliinisen psykologian ja psykoterapian professori Raimo Lappalainen Jyväskylän yliopistosta. Hän kertoi Jyväskylän yliopistolla käytössä olevasta Opiskelijan kompassista eli verkkopohjaisesta hyvinvointi-

Kuva 2. Professori Raimo Lappalainen luennoi PedaForum -päivillä

ohjelmasta, jonka avulla pyritään ennaltaehkäisemään lievien psyykkisten vaikeuksien muuttumista vakavammaksi. Lappalaisen mukaan psykologisia verkkohoitoja voidaan käyttää perinteisten hoitojen lisänä. Kompassin avulla opiskelijat voivat oppia käsittelemään muutoksia ja omia tuntemuksiaan. PedaForumissa yleisössä ohjelma herätti kiinnostusta ja kysymyksen voisiko ohjelmaa laajentaa muiden yliopistojen käyttöön.

Teemaryhmistä ja rinnakkaissessioista ideoita opetustyöhön

Kehittämispäivien ohjelmassa oli teemaryhmiä, työpajoja ja digitaalisen oppimisympäristön demonstraatioita. Teemoina esityksissä olivat esimerkiksi ohjauksellinen pedagogiikka, vuorovaikutuksellinen pedagogiikka sekä digitalisaatio pedagogiikan osana. Rinnakkaissessioiden aika-

Kuva 3. Seuraava PedaForum on Vaasassa 2017.

na pääsi sekä kuulemaan muiden opetusprojekteista että harjoittelemaan konkreettisia taitoja. Työpajoissa pääsi kehittämään esimerkiksi omia tunne- ja vuorovaikutustaitojaan sekä äänenkäyttöään. Esimerkiksi Tommi Mäkinen Jyväskylän yliopistosta piti vuorovaikutusharjoituksia sisältävän työpajan, jossa pysähdyttiin muun muassa tunnistamaan omasta käyttäytymisestä erilaisia kuuntelemisen muotoja. Lisäksi työpajassa tutustuttiin, miten helposti eleet ja olemus vaikuttaa puheen tulkintaan. Työpajassa myös puhuttiin siitä, kuinka harvoin kiitetään, vaikka se on oppimisessa todella tärkeä motivointikeino. Eeva Siljamäki Taideyliopiston Sibeliuksen Akatemiasta tarkasteli tärkeää aihetta esityksessään ”Taideinterventio yliopisto-opiskelijoille – välineitä vuorovaikutukseen ja sosiaalisen jännittämisen käsittelyyn”. Siljamäen mukaan yliopisto-opiskelun koetaan vaativan sosiaalista osaamista, johon ei tarjota työkaluja. Esityksessä kerrottiin hankkeesta, jossa tutkittiin kuinka taideinterventiolla voidaan antaa keinoja jännittämisen hallintaan. Kurssin aikana syntyi turvallinen oppimisympäristö sosiaalisten taitojen oppimiselle, virheiden tekemisen hyväksymiselle.

Kirjastot olivat myös esillä PedaForumissa esityksissä. Jyväskylän yliopiston kirjastosta oli kolme esitystä; Johanna Kinnunen esitteli englanninkielistä tiedonhaun verkkokurssia ja Tiia Puputti kertoi videoiden käytöstä vertaisoppimisen välineenä. Eeva Koponen esitteli kirjaston tiedonhankinnan prosessista ja tiedonhankintasuunnitelman mallinnuksesta tehtyä avointa oppimate-

riaalia. Työelämälähtöisyys korkeakouluissa teemaryhmässä Kati Syvälahti Helsingin yliopiston kirjastosta esitteli uusia informaatiolukutaidon kehyksiä. *Enhancing the Employability of Higher Education Students through Six Frames* esityksessä korostettiin, että opiskelijoiden informaatiolukutaidon kehittäminen tapahtuu parhaiten yhteistyössä eri alan asiantuntijoiden kanssa.

Kehittämispäivien päätteeksi oli paneeli, jonka otsikkona oli ”intoa ja himoa mukaan arkeen”.

Paneelissa keskustelivat opiskelijat, professorit, opetusneuvos ja emeritarehtori. Tavoitteena oli etsiä keinoja opettajien ja opiskelijoiden hyvinvoinnin kehittämiseen. Keskustelussa nousi esiin esimerkiksi resurssien väheneminen. Opiskelijoiden haasteena ovat opintotuen leikkaukset. Yliopistoissa opetusresurssit ovat myös muutoksessa. Keskustelussa pohdittiin kuinka muutokset vaikuttavat opiskelijoiden opintojen etenemiseen ja jaksamiseen.

PedaForumissa ohjelmaa kevensivät opiskelijoiden vetämät liikunnalliset hengähdys hetket ja osallistujia motivoitiin liikkumiseen myös seminaarikassista löytyneen askelmittarin avulla. Illtajuhlassa verkostoiduttiin ruokailun yhteydessä ja nautittiin sekä kauniista voimisteluesityksestä että hulvattomasta kuoromusiikista. Illan ohjelmassa oli myös perinteinen PedaForum-kaulan luovutus. Ensi vuonna kehittämispäiville koonnutaan Vaasaan.

Yhteenveto

PedaForum päivien ohjelma oli monipuolinen ja opetustyön arkeen sai paljon tukea ja ideoita. Tärkeintä oli mahdollisuus verkostoitua ja tavata opetustyötä tekeviä asiantuntijoita. Esitykset käsitelivät laaja-alaisesti yliopiston opetustyön ajankohtaisia kysymyksiä. Kehittämispäivien hyvinvoiva kampus -teema korosti osuvasti, että oppiminen on monen tekijän summa ja että opiskelijat tarvitsevat tukea opiskelukykyjensä kehittämiseen useilta eri alan asiantuntijoilta. Kirjastoissa tehtävää opetustyötä ja osaamista on tärkeää tehdä näkyväksi. Sen vuoksi on tärkeää,

että kirjastot ovat myös tulevaisuudessa mukana PedaForum päivillä.

Aiheeseen liittyviä linkkejä:

PedaForum 2016

<https://www.jyu.fi/koulutus/pedaforum2016>

Martin Hagger

<http://www.martinhagger.com/>

Opiskelijan kompassi/Raimo Lappalainen

<https://www.jyu.fi/opiskelu/ajankoht/opiskelijan-kompassi-auttaa-jaksamaan-opinnoissa-ja-arjessa>

SYN Oppimisen tuen verkosto

<http://yliopistokirjastot.fi/verkostot/oppimisen-tuen-verkosto/>

Tietoa kirjoittajista

Kati Syvälahti, informaattikko

Helsingin yliopiston kirjasto

Email: kati.syvalahti@helsinki.fi

Leeni Lehtiö, informaattikko

Turun yliopiston kirjasto

Email: leeni.lehtio@utu.fi

Marja Talikka, informaattikko

Lappeenrannan tiedekirjasto

Email: marja.talikka@lut.fi

Tunnetko Karl-Erik Henrikssonin rahaston?

Rahastosta jaetaan apurahoja kirjastoalan tutkimukseen tai ulkomaiseen esitelmätai opintomatkaan. Rahastosta voidaan myöntää myös kannustusapurahaa seurojen nuorille aktiivisille jäsenille.

Suomen kirjastoseura ja Suomen tieteellinen kirjastoseura perustivat Karl-Erik Henrikssonin muistorahaston vuonna 1969 kunnioittaakseen Karl-Erik Henrikssonin muistoa. Fil.tri Karl-Erik Henriksson (1919–1969) oli Helsingin yliopiston kirjaston (nykyisen Kansalliskirjaston) ulkomaisen osaston esimies. Hän oli Kirjastolehden toimituskunnan jäsen yli 20 vuotta ja toimi koko 1960-luvun Suomen kirjastoseuran hallituksessa, myös puheenjohtajana aina kuolemaansa asti.

Tue kirjastoalaa ostamalla rahaston adresseja ja muistivihkoja

Tilaa adressi tai muistivihko Suomen Kirjastoseurasta info@fla.fi, p. 044-5222941 tai Suomen tieteellisestä kirjastoseurasta anne.sampi@gmail.com, p. 040-726 3898. Adressin hinta on 15 euroa ja muistivihkon 10 euroa. Rahaston tilinumero on FI76 2185 2001 0216 57.

Karl-Erik Henrikssonin rahaston yhteyshenkilö on Suomen tieteellisen kirjastoseuran taloudenhoitaja Anne Sämpi, p. 040-726 3898, anne.sampi@gmail.com.